

A RÖVIDLÁTÓ KAMASZ NAPLÓJA

– részletek

Roberttel azért akarok foglalkozni, mert fontos szereplője lesz a regényemnek, és ki kell találnom a konfliktust, amibe bonyolódik. Konfliktus, de kik között? Lám, ez akadályoz meg abban, hogy nekifogjak az első fejezetnek. Még nem tudom, mi lesz a bonyodalom. A hős én vagyok, ez minden, amit tudok. A regény kamaszkorom válságos időszakait és végét foglalja magában, természetesen. Barátaim és iskolatársaim mellett fogom saját magam kielemezni és ecsetelni. De a regényem cselekményét még ki kell találnom. És mert nincs cselekmény hősnő nélkül, feltétlenül fel kell mutatnom egy társat. Megpróbáltam. Egyetlen oldalt sem tudtam írni. Azt gondolom, az, amit írok, akkor lesz igazi regény, ha: figyelmes, burjánzó, túlzásokba esik. Rájöttem, hogy eltávolodom saját mondanivalómtól, ha olyan jeleneteket utánzok, amiket másutt olvastam. És ilyenkor ismét elnapoltam a fejezetet. Mi lehetne a regényem témája? A nyári üdülés üdvöskéjéhez fűződő szerelmem nem. Sosem voltam szerelmes, és egyetlen barátom sem volt az, úgy, ahogyan a regényekben szokás. Nem tudom, hogy érdekes lehet-e egy olyan lelki folyamat leírása, amit a szerző maga nem élt át. Meg aztán azt sem hiszem, hogy a kamaszkorban a szerelem az, amit a legérdekeseb-

ben lehet megragadni. Saját kamaszkorunkon kívül nem ismerek mást. És vajon nem róla kell-e írnom? Sokkal érdekesebb krízishelyzeteket éltem át. És a barátaim egy része is. Valami olyan eseményt kell találnom, amely kapcsán egymás mellé gyűlhet a regény minden hőse. Boldoggá tenne, ha találnék egy konfliktust. Akkor egyszerű lenne a munkaterv. (...)

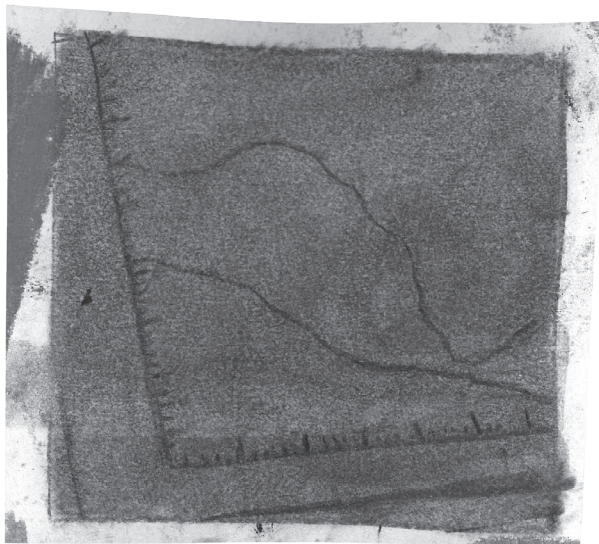
Az az igazság, hogy *A rövidlátó kamasz naplója* olyan jelenetek, benyomások, arcképek és következtetések sorozata lesz, amelyeket az iskolai légkörből és a kamaszok lelki világából merítetek. De ez így pedánsan és hidegen hangzik. Főleg a „következtetések”. Abban biztos vagyok, hogy a regényem nem fog következtetéseket tartalmazni; mert egyet sem vontam le még eddig. (...)

Robert azt olvassa, amire én ösztönzöm, és sokat beszél az olvasott könyvekről. De engem – talán valamiféle bevallatlan irigységből – idegesítenek a velőtlen szónoklatai. Idegesít Robert, mert szentimentális, korlátozott és önhitt. Mivel ez a füzet az én naplóm, meg kell kérdeznem magamtól: nem vagyok-e én is ugyanolyan önhitt? Csak ne féljek a választól. Tudom, hogy mások fölött ítélkezem. De ezt elrejttem magamban, és a regényben sem árulom el. Robert azt mondja, hogy amit az élet számára tartogat, az a dicsőség. Értetlenséget színlelek. D’Annunzióról beszél. Irigylem ezt az olaszt, a szép könyvei és az emlékeiben élő szép nők miatt. De én nem sietek. Mielőtt hasonló nagy dolgokat kívánnék, sokat kell dolgoznom és szenvednem. Azért vetem meg a barátomat, mert anélkül várja a dicsőséget, hogy dolgozna. Robert nem zseni, ezt tudom. Csak egy lány-szépségű fiú, aki szereti a színházat, és azt tervezi, hogy háromfelvonásos darabokat ír majd. Az egyikben nekem is lesz egy főbb szerepem. Elképzelem magam a padlásszobámban, durva szövésű orosz ingben, úgy, ahogyan nyáron hordani szoktam, szemüvegben, fanyar mosollyal. Olyan rezonőr-féle leszek. Nagyon szeretném tudni, mit gondol rólam Robert; nem azt, amit mond, hanem amit gondol. Megvet, mert, ahogy ő mondja, nem ismerem az életet. Mert köny-

vek között élek. Ő elüti az időt, vagy regényeket olvas. Azt mondja, hogy „él”. Ő összetett, mert sokkal több lányt ismer, mint én, és vasánaponként a Sétányon sétál. Én egyszerű vagyok, mert gyerekes és fölösleges dolgokon gondolkozom, amik akadályoznak azon az úton, amelyen haladnom kellene. Amikor többen összegyűlünk, Robert a maga dicsőségéről beszél. Én célozgatva megkérdezem, hogy dolgozik-e rendszeren ahhoz, hogy elérje. Azt mondja, Balzacot, Ibsent és Victor Eftimiut olvas. Ugratni kezdjük, mert Robert egyszerre kelt bennünk rokonszenvet és ellenszenvet. Ez a különbség kettőnk közt: egyikünk boldogságról álmodik és vár rá, másikunk kínlódik, hogy elérje, anélkül, hogy rágondolna. Íme egy ostoba mondat, amit nem törölök ki, hogy később is emlékeztessen arra, milyen könnyű elkülöníteni egymástól a dolgokat tizenhét évesen.

Meg kell ismernem önmagam. Tudnom kell már egyszer biztosan, ki vagyok és mit akarok. Eddig halogattam ezt a dolgot, mert féltem. Féltem attól, hogy nem sikerül megvilágítanom a lelkemet, vagy hogy a fény, amely felderíti, fájdalmat okoz. Dolgokat találtam ki magamról. Mi van akkor, ha ezek valójában nem is léteznek? Ha minden csak sejtés. Több annál. Én akartam magam ezekkel a tulajdonságokkal azonosítani, amelyeket a lelkem részeként könyveltem el. Én találtam ki és tettem magamévá őket. Mi lesz velük, ha kiderül róluk, hogy csak erőltetett öltözékek? Vajon el tudom hagyni őket anélkül, hogy elnyomnák lelkem kitűzött céljait? Sokszor elhatároztam, hogy teljes önelemzést tartok, hogy eljussak a lelkem legmélyebb nyugvópontjáig. De nem sikerült. Sosem tudtam összpontosítani. Nem tudtam magamról gondolkodni. Ahányszor próbáltam magam elemezni, tökéletes sötétségbe kerültem. Hol kezdjem el keresni magam? Hol lehetek én? Mit keresek? A lelkem. Hol? És hogyan ismerhetem fel az igazi lelkem abból a több ezer lélekből, amit magamban hordok? A gondolatok szétszélednek. Arra ébredek, hogy merőben más dolgokon gondolkozom. Makacsul előlről kezdem, kinyitom a szemem, bedugaszolom a fülem, a

halántékomat nyomogatom. Ugyanaz a sötétség. És sosem találtam egyetlen fényre, egyetlen támaszra sem. Hogyan jutok el önmagamhoz? Hogyan ismerjem meg a lelket, és hogyan éljek szükségletei szerint? Mert-hogy meg akarom ismerni magam, hogy megértsem az utat, amin haladnom kell.

Győri Blanka szénrajza

Egyszer egy egész délutánt vesztegettem el így. Egyetlen dologra jöttem rá, amit amúgy is sejtettem már régóta: hogy az énem ebben az órában nem hasonlít arra, ami a múlt órában volt, és még kevésbé arra, ami az elmúlt napban volt. Ami megdöbbsentett. Már nem is értettem elhatározásom értelmét, hogy rátaláljak a lelkemre. Ha a lelkem nem egy, hanem végtelen, hogyan is ismerhetném meg az igazit? Észrevettem, hogy ez az öntudathalmaz folytonosságot képez. De ennek a folytonosságnak, ami a személyiséget alkotná, kételkedem a valóságában. Nekem úgy tűnik, hogy ez is csak a saját akaratomtól vagy a környezetem befolyásától függ. Megfigyeltem, hogy az ember folyton azon fáradozik, hogy ne hazudtolja meg azt, amiben hisz, vagy amit mások hisznek róla. Az egyéniség tehát nem más, mint az akarat által előírt valami, de mégsem a lélekből fakad. Csak egy maszka. De tudom, hogy mindez, amit eddig leírtam, nem igaz.

LÁNG Orsolya fordítása